

Veïnats

DEL TERME DE CALVIÀ

revista informativa i cultural

50 pts

nº 63 - setembre - octubre - 88

Editorial

Aquest estiu que hem passat ha estat fèrtil en notícies sobre Calvià a algun sector de la premsa illenca. Tal vegada és per allò que diuen els periodistes de que "arreu del món la notícia és que no hi ha notícies".

Però a aquesta premsa sagaç li han passat per alt altres notícies, molt probablement més interessants que les "sagas" que han anat oferint.

Per això anem a passar un poc revista a aquestes coses que han passat a Calvià i de passada les anirem valorant.

A principis d'estiu, i a marxes forçades, se va posar en marxa el Palau d'Esports. Una de les pors que teníem tots era que el sentit que s'havia donat al Palau: que havia de ser acceptat per tots els que habitam al terme de Calvià, la por, com deiem era que aquest palau fos un museu infrautilitzat. Però el que ha passat ha estat gairebé lo contrari. Els dies de la inauguració, sobretot coincidint amb l'actuació dels Globetrotters el Palau estava ple de gent de totes parts del nostre Terme.

Però això podia ser un fet únic i que no es tornàs repetir. Per tant calia veure què passava amb els cursets de natació de l'estiu. I aquests, també ompliren les piscines dia a dia. I aquí era la economia privada la que aguantava els esmentats cursets. El dia de la cloenda l'assistència va ser espectacularment grossa, i la calor horrorosa.

Pensam que hi ha un alt nivell de inscripcions d'abonats, i pedr tant veim que se mantenen les previsions més optimistes.

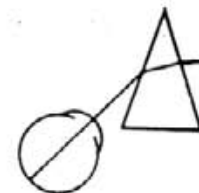
Un altre dels fets que cal destacar és els cursets d'estiu, i en especial la cloenda d'aquests en

el decurs de les festes del rei En Jaume. Efectivament, mai s'havia pensat en oferir una exposició conjunta de totes les activitats culturals d'estiu, com s'ha fet enguany. És una cosa a tenir en compte per a d'altres anys. Hem pogut veure juntes bones obres de ceràmica, tapisos, fotografia, roba confeccionada,... i el bon menjar del curset de cuina.

Però el fet que, creim, pot tenir major ressonància, tan per la bona organització com per els bons resultats que se n'obtiniran, ha estat les jornades d'ensenyants del terme de Calvià, on hem pogut veure una participació del 80 per cent dels mestres del Terme, exposant les seves experiències, coordinant-se, planificant el curs que ve, aprenent, i visquent Calvià, en una paraula.

També hem de dir que en el si de les jornades hem assistit a una xerrada de la regidora Margarita Nàjera, que ens ha agradat, perquè ha presentat la reorganització dels serveis de manteniment de l'Ajuntament que, a partir del seu caòtic funcionament anterior, se n'ha fet un profund estudi, que ha estat l'inici d'una organització més racional i adequada a les necessitats del nostre Ajuntament.

Són fets que creim que hem de destacar, perquè, tractant de ser objectius, demostren que el nostre Ajuntament va avançant, en passes lentes, això si, però també segures.

**CENTRE ÒPTIC
PALMA NOVA**

JOAN CAPELLÀ GARAU
òptic-optometrista n° 3027

DEAMUACIONS

ADAPTACIÓ DE LENTS DE CONTACTE

REHABILITACIÓ VISUAL Avenida de la Playa, 12 - Tel. 88 28 02

REVISTA VEÏNATS nº 63

Dipòsit Legal P.M. 1/1983.

COL·LABORADORS:

Rufus T. Firefly
Joan Antoni Salas Rotger
Jeremias
Rosa Maria Calafat
Joan Mayol
J. Suárez
Joan Rubio
Biela Quetgles
Aliorna
Maria Dolors Cortey
Pere Morey
A. i R.
Àngel Navarro Sánchez
Julián Vicens
S. Barceló

Màquines:

Pep Rubio
Miquel Herrera
Maria Duran

Muntatge:

Carme López

Portada:

Matias Esteban (treball del curset
d'estiu de gravat)

Ordinador:

Joan Vidal

Fotografia:

Joan Rubio
Dolors Fortesa

Coordinadors:

Miquel Herrera
Pep Rubio

Calvià

Juguetes Gual

C/. Mayor, 16
Tel. 67 0190

Editorial.....	2
El Premi del mes.....	5
Escola d'adults	
Notícies de Ciutat	
No te'n fotis;cloti flotis.....	6
Acció Social a Mallorca.....	7
Primer misteri de dolor,pena i indigna ció.....	8
Club de Lectors.....	9
Col·laboració "El Mirall".....	11
A un amigo que se fue.....	12

Xerrades de cafè.....14

Madó Antonina Rea fa cent anys!.....16

Conte Africà.....	19
Dia "D".....	22
Experiències d'estiu.....	24
Pensaments.....	25
Coses de "Es Capdellà".....	27
Radiografia Deportiva.....	30
Passatemps.....	31

LLEGIU

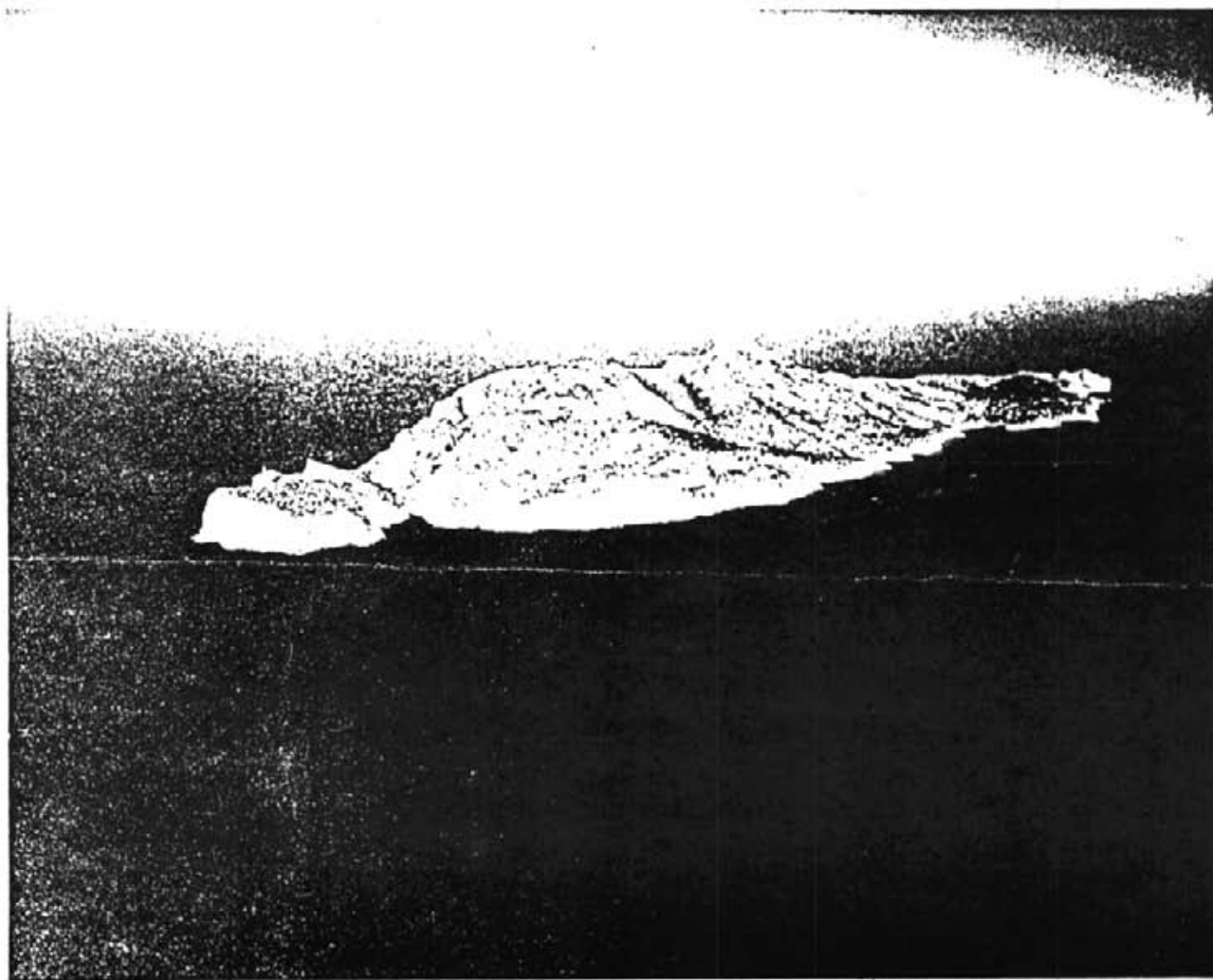

VEINATS

Ceïnats - 4.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

ENHORABONA MALLORCA
“ SA DRAGONERA ÉS NOSTRA ”

Premi del mes

Aquest mes tenim només un premi bo: Una Margalida d'honor i la volem donar amb tot mereixement a l'agranador dels carrers de Calvià, En Masset, perquè el consideram un excel·lent professional, perquè no atura de fer feina, i perquè els carrers de Calvià estan nets. Enhorabona Masset!

També volem encoratjar als comerciants de la nostra zona a que utilitzin la nostra llengua per als seus rètols comercials, com ho fa:

"SOMITS DE PELL" del carrer Miquel Servet, 4 de MAGALUF. Enhorabona!

NOTA ESCOLA D'ADULTS

L'Escola d'Adults de Calvià PREPARA EL CURS 88-89.

Per certificats i graduats la matrícula està oberta entre el 15 de setembre i el 25 d'octubre.

Per als cursos d'Alfabetització i Tallers la matrícula estarà oberta tot l'any.

Per a major informació:
ESCOLA D'ADULTS DE CALVIA
Galerias Navarro, 8
MAGALUF
Telèfon 68 17 64

matricula-t'hi

NOTICIES

L'Ajuntament de Palma convoca els premis Ciutat de Palma 1988, en les següents modalitats:

- Premi de Novel·la
- Premi de Poesia
- Premi de relat breu.
- Premis d'investigació.
- Premi de Pintura.
- Premis d'estímul d'activitats artístiques.
- Premi al millor conjunt de fotografies.
- Premi a la millor fotografia en blanc i negre.
- Premi a la millor fotografia en color.

Per a major informació dirigiu-vos al Negociat de Cultura, del Carrer de St.Sebastià, 3 lr., telèfon 727744 de Palma.

ES FERRER

DES POBLE

exposició: C/ Major 12. CAPDELLA

taller: C/ Son Mir 2 Tel. 67.03.52. CALVIA

NO TE'N FOTIS;CLOTI FLOTIS

- Duda metafísica.Utilitza el diari "Balears" com a corresponsal/s a Calvià qualque/s regidor/s?? Eh?

- S'escriuen ells mateixos els articles?

- Té res a veure amb tot aquest rebumbori a la premsa,el PGOU? Ein?

- Treurà qualque regidor la seva espasa flamígera a un plenari invocant a Mssn. Lefèvre?

- Perquè serà que hi ha diaris que quan no duen res de Calvià pareixen les pàgines "amarillas"?

- Relació de pel.lícules per aquest mes:

Cine Ferrer: "¿Qué he hecho yo para merecer esto?".Història de lladres i policies i qualque "juligan" despitat.

Cine Martínez de:"Con él llegó

el escándalo".Història de judicis i embulls.

Cine X.: "Miguel Estrogof".La història del correu del Tzar a nivell pornogràfic.Obscenitats entorn la tramesa de cartes,notes i apunts d'un lloc a l'altra i que desapareixen pel camí.

Cine Obrador: "Un hombre tranquilo". Comedia-drama entorn la vida d'un home que tenia recursos peratot.

Cine Suárez: "Rebelión en las aulas". El drama de l'ensenyament.Ell ho intentava tot,però no havia enviat les seves naus a lluitar en contra de les constructores.

Cine Gabinet de Premsa:"Con faldas y a lo loco".No ens ha arribat la nota de què va la història.

R.T.F.

FERRETERIA

DROGUERIA

Can Salvador

c/ Mayor,49 Telf.670161

AAVV **la vila**

entre tots la farem amunt

Acció Social a Mallorca

Sembla que la política social va assolint nous nivells dins l'àmbit de l'activitat de govern arreu de l'estat espanyol. La creació de la Conselleria de Benestar Social a la Generalitat de Catalunya, i la creació del Ministeri d'Assumptes Socials en el darrer govern central, són punts significatius com a referència per a poder valorar aquest fet.

Donar a la política social el nivell de ministeri o de conselleria crec que respon a qualche cosa més que a un ajust administratiu formal, o al manco hi hauria de respondre. Entenc que els governants se'n comencen a adonar que no basta que els indicadors econòmics millorin perquè millori el benestar social de la societat, i que existeixen altres mecanismes per convertir aquest nivell de vida en qualitat de vida.

A Mallorca, com sempre, anam amb el darrer carro. I això es manifesta de manera especial a la Part Forana. El nivell de vida del qual aquest país gaudeix, impedeix al mateix temps veure-hi dos pams davant el nas, fent-nos oblidar que el benestar social no sols depèn d'indicadors de renda per càpita aparentment triomfalistes. El nivell cultural, la qualitat d'ensenyament, l'atenció sanitària, l'atenció social, etc., són indicadors necessaris a tenir en compte a l'hora de valorar l'estat de salut d'una societat, i no és certament una bona nota la que obtendria aquest país.

Si al migrat autogovern que tenim li afegim una política social inexistent de banda del Govern Balear, obtindrem una trista realitat. La política social no es pot reduir a donar subvencions discrecionalment i arbitràriament, necessita de moltes coses més, almeys si la voluntat és la de transformar la nostra societat en una societat més justa i equilibrada, més sana, més intel·ligent, en darrer terme, més feliç.

Per impulsar qualsevol programa o projecte, és necessari d'antuvi estudiar la realitat. Així és com ho fa el nostre Govern. El problema és que no fa res amb les dades que recull, o més greu encara: no sap que fer amb elles. Com totes les polítiques conservadores parteixen de la idea de que l'acció social ha d'anar lligada a actituds paternalistes i benefactores, confonent acció social amb beneficiència, i fent més crònica la pobresa i la incultura.

L'acció social ha d'esser molt més ampla i profunda, ha d'esser el resultat d'un projecte global de societat i de país. No sols ha d'actuar sobre estrats socials més degradats i necessitats, sinó sobre tot el conjunt social, per anar-lo transformant, i anar minvant els obstacles que n'impedeixen el seu desenvolupament harmònic i equilibrat, de les persones i del poble. Actuant principalment sobre aquelles àrees i qüestions que poden esser causa de discriminacions i de marginació: analfabetisme, emigració, atur, ...

La Llei d'Acció Social, aprovada pel Parlament de les Illes Balears, és una realitat, sols cal fer-la executar, i fer-la observar premiant els municipis que la desenvolupin al màxim tal com ho preveu ella mateixa. Cal afavorir, també, aquells col·lectius o associacions que assumeixen papers reivindicatius i crítics, detectant i denunciant les necessitats i mancances existents, i proposant opcions alternatives. De moment la diligència del Govern en fer complir i desenvolupar la Llei d'Acció Social és nul·la.

Enfront d'aquest panorama hi guaiten algunes clarors d'esperança. En especial aquelles que provenen de determinats municipis que s'han conscienciat de la problemàtica i que han sabut veure, malgrat aquesta falsa opulència que ens envolta, el problema, i volen cercar-li remei posant en

marxa centres d'adults, serveis socials serveis d'orientació educativa, campanyes de salut, etc.

Aquesta és la feina social que han de desenvolupar les institucions, i que han d'impulsar els sectors progressistes del nostre país, per lluitar contra el llastre d'una història d'ignorància d'aquestes qüestions, ara potenciat per la hipocresia del govern conservador. Sols així farem una nova Mallorca més dinàmica, més conscient, més solidària, més democràtica i més intel·ligent.

Joan Antoni Salas Rotger

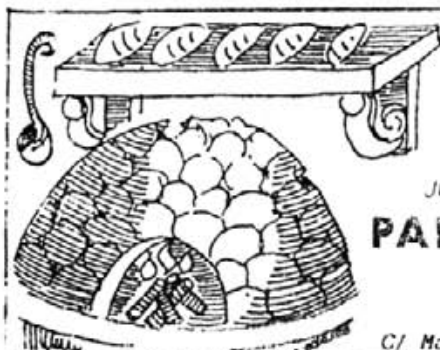
(membre de la Comissió Executiva del PSM-EN)

- * REPORTAJES
- * VIDEO - CINE
- * INDUSTRIALES
- * UNIDAD MOVIL

C/. Ameller's, 3
67 05 69

07196 CAPDELLA
(Mallorca)

JUAN CARRILLO

PANADERIA

C/ Mayor, 3 CALVIA

PRIMER MISTERI DE DOLOR, PENA I INDIGNACIÓ

(Al·legoria metafísica)

Assabentat Déu que al paradís havia irregularitats, -sobre tot, després que Adan i Eva haguessin menjat la poma, que pareix ésser els hi va donar més marxa i posaven la música a totes els vespres, molestant als altres moradors del esmentat paradís-, resolgué enviar l'arcàngel San Gabriel i un parell més d'àngels per aturar la situació.

Arribats al lloc del fets, demanaren la presència dels abans citats per procedir. Aquests comparegueren amb la serp que va actuar com a representant dels interfectes i va demanar la identificació dels àngels. Efectuada aquesta, aquests demanaren, per la seva banda, la identificació dels altres, a la qual cosa es negaren. Arribats en aquest punt, i amb una sèrie d'opinions diverses de qüestió tècnica -la serp insistia que ell també era un àngel i actuava com a tal-, varen ser detinguts i acabaren tots al "cuartelillo" per passar a disposició judicial, a qui es varen presentar el matí següent i posats en llibertat.

La premsa tacada de groc va aprofitar la notícia per augmentar la tirada.

Possiblement això no acabarà així.

En Jeremias

Club de Lectors

Ceïnats-9-

ROSA M^a. CALAFAT

CARME RIERA L'ESCRITORA I LA DONA

El propassat 11 de setembre a la Casa de Cultura de Magaluf el club de lectors del terme de Calvià convidà Carme Riera a una taula rodona per parlar del llibre "te deix, amor, la mar com a penyora".

Carme Riera, nascuda a Mallorca, és professora universitària a Barcelona. Obtení l'any 1974 el premi "Recull" de Blanes amb l'obra "te deix, amor,".

Dona de veu pausada i ulls vius amb un cert aire de melangia. Discreta i un xic absent.

A les 20'00 h. començà la taula rodona, els assistents feren preguntes a l'autora per tal de comentar plegats el llibre esmentat.

ELS PERSONATGES DE CARME RIERA

Te deix, amor, digué Carme Riera, és un recull de contes variats, els personatges del qual han estat elaborats entre la ficció i la realitat. Quant al personatge protagonista del conte "Qui és n'Àngela?" és un exemple clar d'aquests dos vessants, realitat i ficció literària. L'escriptor creador necessita observar i després imaginar, són els dos elements que caracteritzen el fet literari, segons paraules de l'autora. I n'Àngela mirava pel balcó tal com Carme Riera feu de petita.

Per a l'autora el conte és la narració literària que no pot defugir de "màxima tensió i intentsitat". No admet elements superflus. El conte és una sensació. Una novel·la permet, en tot cas, un espai molt més obert.

LA SIMBOLOGIA

- Què representa Barcelona per a tu, al llibre?

"Cal tenir en compte que vaig

escriure te deix, amor, l'any 72. Per a mi, els primers anys de convivència en una gran ciutat foren durs i tristos, l'enyorança, la difícil adaptació em feren reflectir-hi una sensació de duresa i un sentiment de rebuig. La mar, que hi és tan present, era l'element de contrast. Hi veia una mar bruta, distinta a la dels records d'infantesa".

LA TERRA TÉ MEMÒRIA LA MAR NO EN TÉ

-Per què utilitzes tant el recurs de la mar?

"La mar és immensitat, és, tanmateix simbòlica, és el principi i la fi de la vida tal com les onades són inici i retorn. Per a la gent illenca la mar és l'eix, és un element força important. I si ho relacionem amb la mitologia, tenim a Venus, deessa, nascuda de l'aigua. La mar és femenina. Te deix, amor, és una elegia."

LA LITERATURA FEMENINA

Segons l'autora, la literatura de dones té una tradició intimista. L'aventura és sempre interior. Pensa que aquest fet és una qüestió de culturalització, de l'estructuració del món de la dona.

L'OBRA LITERÀRIA COM A PROCES COMUNICATIU

Escriure i publicar el fet literari és ajornar la mort, és transfor-

mar-se i gaudir de la immortalitat.

L'escriptor inventa un món. Juga a sentir-se déu del microcosmos literari.

Un cop l'obra passa a mans del lector, aquest és el centre de la recreació literària.

El lector és crític, però sota la perspectiva del gust propi, per tant l'emissió de judicis serà i és sempre relativa.

Els jurats, són lectors, i la seva lectura serà també feta sota el flash-back del món particular de cadascun. Caldria demanar-los un xic més d'especialització.

La fi sorprenent del llibre, la relació homosexual que s'hi estableix, és, potser agosarada, si tenim en compte que l'obra és del 73. Sobre aquest fet Carme Riera ens conta una anècdota força divertida.

El jurat de Blanes, encantat amb l'obra, felicitava l'autora i li feu observar que al llibre hi mancava un accent, allò del mot "Maria" no quadrava era del cert "Marià".

OPINIÓ

No puc dir que te deix, amor m'hagi decebut del tot. Ara bé, com a lectora em queden moltes qüestions a resoldre.

Per què l'autora mescla el llenguatge estàndard i el col·loquial sense cap mena de rigor?

Ens digué, Carme Riera, que era per donar-los més versemblança, per reflectir-hi el parlar col·loquial i esmentà, com a font d'inspiració l'obra de Villalonga, Bearn. Si més no, he de dir que el rigor no és el mateix. No puc més d'estranyar-me quan hi llegeixo formes verbals del català continental "vingué", "tingué" i després, alhora, presents d'indicatiu, de 1ª persona amb desinència zero.

Li demanarem a l'autora per què els protagonistes de la seva obra són sempre femenins. Digué que era qüestió de no saber reflectir el món masculí, de no entendre'l, i és evident que aleshores ens preguntem per què els escriptors reflecteixen el món de la dona a les seves obres.

Si, tal com diu l'autora, el procés de creació consta de dos vessants, l'observació i la imaginació, una de dues o li manca observació o li falta imaginació.

Són qüestions que cal pensar-les i extreure'n una conclusió.

GRUAS CALVIÀ

SERVICIO PERMANENTE

69 08 28 - 68 09 70

67 04 63

CALVIÀ-MALLORCA

FUSTERIA CALVIÀ

HNOS
INSERTE

c/Transformador, s/n

EL MIRALL

L'article que a continuació reproduïm aparegué al nº 19 de la revista "El Mirall", a la secció "Cròniques ingènues".

DE CALVIA A TUENT, A LA SALUT D'EN MARTÍ DE SON COLOM

per JOAN MAYOL

(Les vacances parlamentàries lliuren al lector i a l'autor de la crònica del "círculo". Lamentablement també hi ha misèries exteriors, fins i tot més grans, que ajudaran potser a la metamorfosi de la ingenuïtat a l'escepticisme).

Hi ha vegades que la mateixa realitat gesta una crònica que sols mereix ser assenyalada, ni tan sols precisa comentari. Fou el cas, fa poc dies, quan els diaris de Ciutat publica ven, a la mateixa edició, dues notícies impressionants: d'una banda, la declaració d'interés social d'una urbanització a Calvià, i a poques planes, la denegació de determinats permisos d'urbanització a Cala Tuent, per part del batle d'Escorca.

Podem imaginar-ho a l'enrevés? No és difícil: el municipi d'Escorca, un del més despoblats i de menor pressupost de les Balears, afortunadament poc tocat per la balearització, en una situació econòmica ben humil, conceeix l'interés social a una implantació urbanística de luxe (hi ha ben pocs plànols que no ho cantin, això a les Balears de 1.988). Posarem el crit en el cel, ja que resulta difícil trobar un lloc d'Escorca on no pugui fer mal, però tot i això, caldrà reconèixer que la responsabilitat no seria d'Escorca. Al cap i a la fi, no hi ha mecanisme de re-equilibri municipal, i sembla poc correcte que els ajuntaments rics-com per exemple Calvià, que necessiten de la conservació per a mantenir llur riquesa-no ajudin els pobres a conservar verge el seu territori. Però no ho fan, i encara manca la norma legal que creï

les necessàries estructures per a tal menester.

Una aprovació com aquesta hauria de ser compensada per la solidaritat municipal, i si -per exemple- Escorca ha d'urbanitzar, Calvià ha de pagar per evitar-ho, o -si en té- preservar un territori amenaçat per a compensar.

Un municipi ric tendria moltes possibilitats per actuar: desqualificar sol, adquirir-lo, protegir fins i tot per aquesta via fora terme. Pot triar des de les fórmules més puristes -aplicació de la llei, i punt- a les més pragmàtiques -adquisicions- discutibles -convenis-.

A més d'una consideració econòmica global com la que hem vist, també es pot fer un mínim d'anàlisi política. Escorca és un municipi dretà, amb el batle d'un partit de dretes (UM) que forma part de l'aliança governant de les Balears. A Calvià, en canvi, el centre esquerre hi té la majoria absoluta.

Ja ho veis: no resulta gens difícil imaginar la inversa de la realitat. Es diria que a Calvià no hi caben més urbanitzacions, que no les necessiten i que estan en contradicció amb la ideologia de la majoria municipal. NO vols brou? Dues tasses: s'aprova una urbanització en sol no urbanitzable, per un suposat interès social (com fa poc assenyalàvem al Govern, l'interés social no és l'interés de les societats anònimes). Quina confiança poden merèixer els plans urbanístics si resulta tan fàcil reconèixer els interessos, i canviar-los en funció d'aquests? A Escorca, on territori, ideologia i economia són els pols oposats de Calvià, es denega la continuació de la destrossa de Tuent.

Estic segur que el lector s'unirà de bon cor a l'homenatge que proposa el títol d'aquesta crònica a En Martí de Son Colom, batle d'Escorca. La lliçó d'aquest mestre és general: el nostre patrimoni natural s'ha de conservar aferrissadament, i això es pot fer sense enlluernar-nos per un suposat benefici miraculós per al municipi

i les arques municipals, i es pot fer des de la dreta, encara que un gran part de la dreta estigui entestada a demostrar -per la via dels fets consumats- tot el contrari. Vertaderament, en una tasca com aquesta ens hi hauríem de trobar tots. Et suggeriria, lector, que des del teu lloc de vacances enviïs una felicitació postal al Batle d'Escorca, que n'ha sabut.

Es clar que allò que tots ens trobem fent costat a la Conservació és difícil, perquè hi ha gent que encara no ha entès res de res, i conveniria que fes un esforç. Supòs que molts heu fet aquesta reflexió, visitant l'exposició d'Ecologia del Born. Els responsables de la mostra són dels que encara s'han d'esforçar una mica. Duen a Ciutat la Mostra d'Ecologia muntada per la Diputació de Barcelona. Bé, però no hagués estat de més adobar els jocs que no funcionaven, afegir els noms locals als dels ocells, i alguna altra minúcia. En comptes d'aquests detallets, ens posen el detallàs de provocar el visitant amb la col·lecció de fotos dels ports esportius (ni amb tota la ingenuïtat que pugui reunir es pot arribar a considerar la possibilitat que volguessin demostrar la sobrada degradació del nostre litoral) i, sobretot, fan el ridícul més espantós dedicant una bona superfície de la mostra a... jardineria i floricultura! Encara estam al nivell d'aquell batle franquista de Campos que deia que convenia urbanitzar Es Trenc perquè hi hauria molts de jardins i milloraria l'ecologia! Els jardins tenen encara menys relació amb l'ecologia que la política amb el pacte de Cort (tema que hem de renunciar a tractar en una crònica ingènua per sobrada contradicció entre titular i contingut).

A UN AMIGO QUE SE FUE

Te fuiste. Nos dejaste. Dejaste a tus amigos, que tenías muchos, en el más hondo desconsuelo pues tu marcha fue para nosotros perder el mejor amigo que podíamos tener, fue el dejar de alternar contigo, de escuchar tus gracias y tus sátiras que a pesar de encontrarnos alguna vez malhumorados, nos hacías sonreír, pues todo en ti era limpio, diáfano, sin mala intención. Fuiste un hombre todo corazón, honesto, honrado, fiel cumplidor de tus obligaciones hasta el punto que tuviste la rara virtud de ser admirado y respetado no sólo por tus compañeros, sino que también por tus superiores.

Eras un hombre que nunca negabas un favor por poco que estuviera en tu mano poder hacerlo, y si alguno te hacían a ti, devolvías mil por uno.

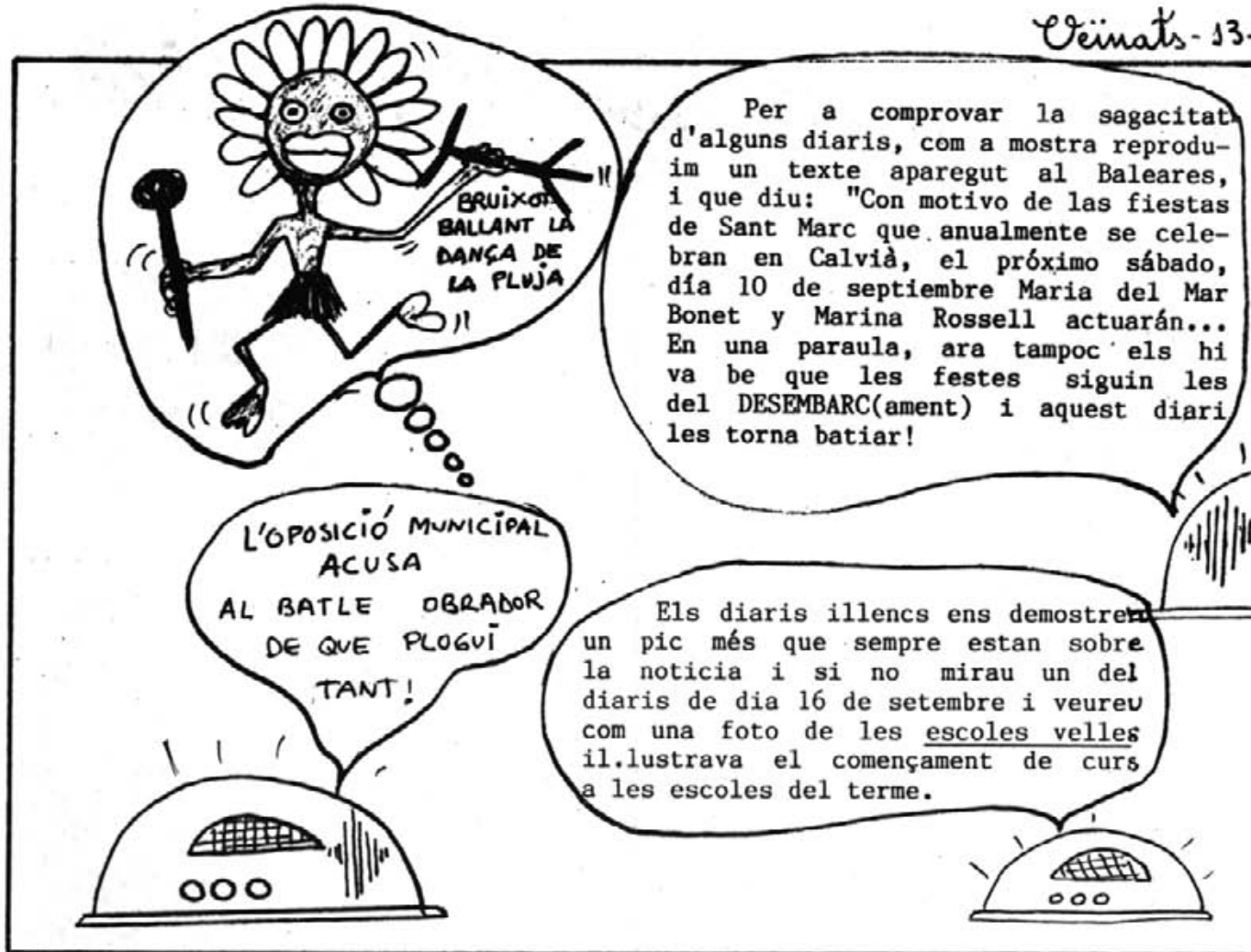
Eras, en suma, una buena persona.

Al irte para siempre, a todos los que tuvimos la suerte de conocerte y contar con tu amistad, nos dejaste un recuerdo que será muy difícil que borremos de nuestra mente.

Moreno, José, hasta siempre.

J. Suárez.

CARTES A LA REVISTA

El passat dia 16 marcarà, probablement, una pàgina dins la història del nostre Municipi. Una de les anomenades "gota freda", compartida amb els veïns Andritxols, en tindrà tota la cupa.

En un primer moment es va patir d'una certa improvisació per part de les forces que varen intervenir, però poc després es va solucionar donant com a resultat que, a les 12 del migdia següent Peguera estava totalment neta de fang, i el diumenge quedava restablert el sumistre d'aigua. Hores d'ara, l'Ajuntament ja haurà posat al servei del ciutadà un sistema de reclamació d'ajudes destinat a tots els afectats.

Jo només voldria comentar les actituds de certes persones entorn d'aquests fets. Es tracta de totes aquelles que entenen que fer d'oposició municipal significa acusar constantment a l'Ajuntament, culpar-lo e tot el que passa, oblidant que

de moltes d'aquestes coses, els únics culpables són ells mateixos.

Per exemple: el Poliesportiu d'Es Capdellà, qui va insistir en fer-lo allà on és? qui el va promoure? qui el va fer construir?. La majoria d'apartaments inundats, quants anys fa que estan fets? qui governava l'Ajuntament en aquells moments?...

Però el més trist és aprofitar situacions d'angoixa de la gent, de por, i utilitzar-les en benefici propi, en fer una oposició destructiva que no s'ha caracteritzat mai per presentar programes alternatius de govern.

L'oposició municipal no pot oblidar que, actualment i en el passat, han format part de l'Ajuntament.

L'OBSERVATORE

Xerrades de Cafè

per Joan Rubio i Biela Quetgles.

Amb Na Clara, filla del Sen Pau Cubano o Coll si mirau el malnom de la seva mare, hi passarem una estona divertida, idò, és molt graciosa xerrant, encara que diu que "quan els barreig, per aquí, no ho deuen trobar molt, que sigui graciosa".

Filla del Sen Pau Cubano, que, de caràcter alegre, com ella, nat a Cuba, però criat a Calvià a partir del 5 anys, fill a la vegada d'un calvianer que era maquinista d'un barco, que fent ruta per Amèrica es casà amb una cubana, Na Clara Brito, una dona que va viure a Calvià i que fumaba quan aquí no s'usava que ho fessin les dones.

Són germans: ella, en Pau, en Jaume, na Magdalena i en Miquel. Als 7 anys va ballar uns boleros damunt la plaça amb el seu pare i li donaren un premi. La que li va ensenyar a ballar va esser Na Joanaina Guixa. També va aprendre la jota aragonesa amb la padrina d'en Toni Riera.

Però encara que menuda d'estatura amb el que ha tengut un paper important ha estat amb les obres de teatre que fa més de 30 anys, un grup de gent animosa dins la seva modèstia, preparava. Gent com en Toni "Ferrer", En Toni "Piner", Na Magdalena "de sa Costa", N'Antònia "de sa Central", En Pep "des Forn", En Bernat "Porrasser" o Na Catalina "Escolana", que sota la direcció de "L'amo de sa Central", tengueren l'orgull de representar algunes obres de teatre per entreteniment de tot el poble que massivament acudia a veure'ls; obres com: "Una temporada a Ca sa Dida", "Mestre Lau es Taconer", "Fuerza Bruta", "Del enemigo al consejo". O aquell "sainete", "Es soldat i sa criada", que va fer ma a ma amb En Bernat Porrasser.

Quan de nineta a l'escola li feren fer un diàleg amb Na Magdalena Marcó que es titulava "Es capvespres

Magdalena on vas amb tan d'humor?", li obriren la porta cap una vocació teatral que es tancà en casar-se. ¿Qui sap si disposant dels mitjans necessaris ara no seria de Madó Clara?

De totes maneres sempre que pot va veure les obres de teatre que es fan per aquí, i no se'n va a Ciutat perquè no disposa de carnet de conduir, encara que no descarta fer-s'ho quan hi hagi una auto-escola a la Vila.

A part de l'escenificació de les distintes obres, ens relata lo bé que ho passaven en els assatjos, o les taces de tilo que les hi feia la madona de "Sa Central" per combatir els nervis, o també les improvisacions a que havien de recurrir quan qualche cosa no sortia com estava previst:

com aquell dia que va apareixer en escena un canot d'En Toni "Piner" que no hi tenia cap paper a l'escena.

Aquesta doneta que en la recent Rua es va desfressar (encellar com diu ella) de col·legiala amb una comparsa d'un carret de gelat, i que va deixar a tota la seva família riguent una bona estona, ha tengut el seu paper laboral en les feines del camp i brodant amb Na Paula Serra, abans de dedicar-se a fer jornals des de la venguda del turisme.

Esteim segurs si algú i? s'agafa amb interès realitzar obres de teatre amb gent major, Na Clara s'hi apuntarà i podrem apreciar els seus valors.

FOTO ESTUDIO

Calvià

Bodas - Bautizos -
Comuniones - Fiestas.
FOTOGRAFIA EN GENERAL

Cl. Sor Rosenda Tel: 670464

AVENTURERS I DESAVENTURATS propera activitat del Club de Lectors de Calvià. (dia 26? d'octubre)

Cristòfol Carrió i Villalonga, va néixer a Palma de Mallorca l'any 1942. Als vint-i-dos anys havia acabat el batxillerat, els estudis de magisteri, i el servei militar. Aleshores decidí fer el que sempre havia desitjat i s'enrolà com a mariner en un vaixell, el *Cabo San Vicente*. Navegà un bon grapat de mesos portant la vida dura i feixuga de bord. Anà fins a les Canàries, les costes del Senegal, i les illes de Cabo Verde, i va percebre -quan va veure el que quedava dels antics tancats d'esclaus, que perduraren fins a finals del segle passat- allò que havia estat l'esclavitud.

Després recalà als ports del Brasil, un dels països on l'esclavatge s'abolí més tard. A Santos, cada dia parlava amb un vell negre que agranava la planxa i el trosset de moll d'allà aprop. Havia nascut esclau, i li contà moltes de coses que encara recordava. També viatjà a Uruguai, i a l'Argentina, on conegué alguns vells "gauchos". Anys després visità, entre altres països, Marròc, Tunísia, i Turquia, on també i hagué molt de moviment d'esclaus. Un oncle avi seu fou un dels darrers mallorquins que es dedicà al negoci d'esclaus a Amèrica del Sud, i li contà les seves aventures. Un altre parent havia estat el nostramo d'un dels darrers velers mallorquins, la goleta *Maria Orera*.

A **Aventurers i desventurats**, Cristòfol Carrió ha confegit records i experiències contant la trulència i els atzars d'aquells mallorquins que foren aventurers de la mar: Un capità mallorquí, l'any 1870, transporta en la seva goleta una càrrega d'esclaus des de Dahomey a Cuba. Es un viatge llarg i penós. A Cuba l'espera un altre aventurer també mallorquí, que es dedica al mateix negoci.

Les aventures de l'home de mar i de l'indià son les dues vessants de **Aventurers i desventurats**, una crònica apassionada de les vicissituds de l'esclavitud, i de la guerra de Cuba.

L'autor, l'any 1984, recorregué també Las Hurdes a cavall. Després ha conegut la insòlita ciutat de Fez i ha viatjat sovint a la violenta Sicília. A hores d'ara fa de mestre a la ruralia de Mallorca i cada estiu recorre un altre pam de món.

Ultramarinos MOR

Pescados Pto. Pollença

cl. CA. NA. CUCO .4. CALVIÀ

COMESTIBLES

calvià
SIMÓ

XERRADES DE CAFE ESPECIAL PER LA
CENTENARIA

per Joan Rubio i Biela Quetgles

Amb un especial carinyo feim aquest extra dedicat a Madó Antonina Rea pel seu recent centenari, encara que al nº 12 de desembre de 1983 ja va sortir com a protagonista, però creim que es just tornar-la fer sortir encara que només sia per agrair-li ens hagi fet participants de les seves vivències des de fa un segle.

Com pot esser sapigueu Madó Antonina és filla d'En Sebastià de Can Cardils i de Na Catalina Rea, que haguent quedat viudos, es casaren aportant entre els dos quatre fills: Na Joanaina, Na Catalina, En Joan i Na Margalida. Del matrimoni nasqueren N'Arnau, N'Antonina (la nostra madoneta) En Sebastià, Na Maria (que té 95 anys, hores d'ara) i Na Magdalena.

Va aprendre lletra amb el Sen Cul Gros i boleros amb el Sen Benet Vica.

Es coneix les feines del camp, idò a Ses Barraques o Son Roig i va anar llogada. Era una espira triant bessó un quintar diari (42'5 quilos) que curiosament era el seu pes, idò sempre ha estat molt primeta

Madó Antonin Rea fa cent anys !!

Un any, a principis del segle actual, va veure com es sol es ponía a migdia, i les gallines s'ageien creguent que ja era el vespre, era un eclipse total.

Hi va haver un temps que a les atlotes de Calvià, una fàbrica de Ciutat, les hi donava feina per confeccionar bosses de plata, i Madó Antonina també li va tocar fer-ne.

De petita, entre els germans treien busca per anar a recollir càrrix al Galatzó, perquè ningú hi volia anar.

Es casà amb el Sen Mateu (Corredor) i van viure a Can Cardils.

Més tard el Sen Mateu va anar de garriguer a Sa Marina, i tota la família s'hi traslladà, com estaven aprop de la mar, Madó Antonina prenia qualque bany amb un vestit ample, no s'usaven els banyadors.

Tengueren quatre fills: En Joan, En Sebastià, Na Margalida i En Mateu. Com una germana seva que estaven veïnats tenia un fió de la mateixa edat que un dels de Madó Antonina, quai quedava a cura d'ella, perquè la germana pogués anar a fer jornals, li donava de mamar com al seu fill propi.

Les festes li agraden molt, s'enrecorda de que Mestra Ferrera (modista) les feia estar tota la nit cosint el seu propi vestit per poder-lo estrenar per Sant Jaume. Un any, per aquesta gran festa del poble va ballar "sa primera" i la música la va anar a cercar a ca seva, però no s'enrecorda de qui era el "pollo" que va ballar amb ella.

Varen esser dues Magdalenes, les seves millors amigues: Magdalena Cartera i Magdalena Estallenquina.

Quan els doblers eren tan escasos

Cent anys

de historia

a CALVIÀ

el seu llit li costà quatre duros, i un rellotge de paret !cinc!.

Des de que per anar a Sant Llorenç on tenia una germana, es tardaven quasi tres dies, fins ara han passat moltes coses, i no seriem feels amb la història si no recordàssim que la seva família foren injusta i brutalment colpejats en l'any 1.936, encara que hores d'ara tot s'ha acceptat com exemple negatiu, i ens hem imposat l'oblit.

Madó Antonina es troba, un segle després, entre l'explosió de la tecnologia, idò ho ha anat paint poc a poc i creu certament que es viu molt millor ara que no abans. Encara que el que no ha canviat, diu, es que quan un es casa ha de saber que ha de sofrir, perquè sinó millor no casar-se.

PROGRAMA

CELEBRACIÓ DELS 100 ANYS DE N'ANTONIA

CASTELL MORAGUES "REA"

Per a commemorar aquest fet poques vegades repetit en la nostra història l'àrea de Benestar Social de l'Ajuntament ha programat els següents actes:

-Setmana del 26 de setembre al 2 d'octubre:

►Exposicions de:

●fotografies "100 anys de vida a Calvià"

●Brodats

●Cossiols

●ceràmiques

Es celebraran als locals culturals de Ca'n Verger i Sa Nostra.

■ Dia 2 d'octubre

● A les 15,30 La Banda de música anirà a cercar a la centenària a ca seva.

● A les 16 h. Missa.

● A les 16,30 h. Actuació de la Coral de Calvià.

● A les 17 Festa homenatge amb berenar incluit. I actuacions de

■ Aliorna.

■ Banda de Música

■ Agrupació El Toro

CANÇO PER ANTONIA

Lletra i música d'ALIORNA

Ja fa cent anys que els seus ulls
varen veure aquesta terra
i la gent que l'habitava
patint les seves misèries

Els seus ulls tendres de nina
veren la gent del seu temps
partir cap a noves terres
fugint d'aquell món tan vell

Veren la gent que quedava
fermada a nes nostro camp
fent feina de sol a sol
pel dret a poder menjar

I els seus ulls es feren grans
i varen veure un nou món
on els pobres sortirien
de la seva condició

Però molt prest s'entemé
que tot era una il·lusió
i la mort pegà a n'els seus
com imperi de la por

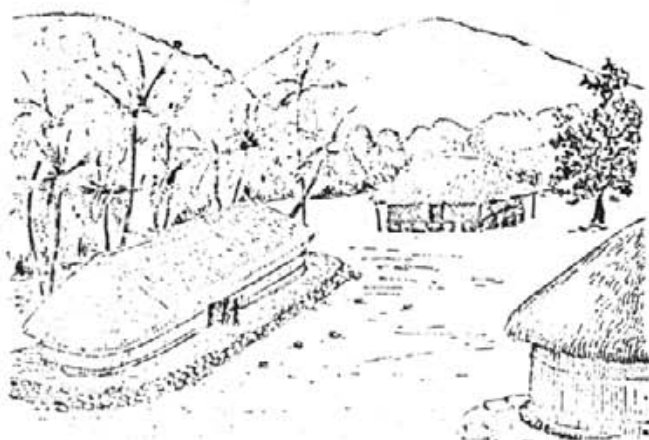
[els seus ulls han tornat vells
i aquell mal somni de mort
ha marcat la seva vida
i ha restat dins el seu cor.

[ha vist com el ciment
ha anat fent una murada
que sembla voler tapar
la mar a la seva mirada.

Després de viure cent anys
ella sap, ara i per sempre
que la seva vida és
la història d'aquesta terra.

—CONTE—AFRICA—

Cinats-19.

DOHOM, FILL D'ARANYA, I LA PRINCESA TORTUGA

(Conte africà)

Al país dels Aranyuts hi havia un noi molt ben plantat i llest que refusava totes les noies que els seus pares li presentaven. Somreia una mica i donava capades de dretha a esquerra per dir que no.

Dohom, que aquest era el seu nom, estava enamorat de la Princesa Tortuga, que gairebé ningú mai no havia vist i que era motiu de moltes converses i xafarderies de la gent. El Rei Tortuga estava desesperat amb aquella noia tan exigent. Volia per marit un noi que fos el més intel·ligent i el més enginyós de la terra.

La gent deia que es tractava d'una noia molt bonica i trempada, però que amb tantes exigències no seria cosa planera trobar-li marit del seu gust.

I va arribar un dia en què Dohom va decidir-se. Era pobre, però es tenia per intel·ligent i coratjós, i es va dir a si mateix que calia provar sort, no fos cas que un altre li prengués l'estimada. Va fer arribar notícia dels seus propòsits a la Princesa, la qual, rígida com era, no va voler respon-

dre-li ni que sí ni que no. Un criat del palau va lliurar a Dohom una capsa amb un contingut ben curiós: un tros de carbó de llenya, una cresta de gall, un os fresc, una fulla de papaia, una capsa plena de tabac clar, un grapat d'arròs i un collaret de perles.

Dohom va romandre pensatiu una bona estona contemplant aquell munt de coses estranyes. Potser passà més de dues hores mirant-les gairebé sense parpellejar.

Finalment va eixamplar el pit i un somriure li va aclarir el rostre. Se'l veia ple de confiança.

Uns dies més tard, sense dir res a pares ni amics, va muntar el seu cavall i va sortir al galop cap a la mar, on ben a prop hi havia el campament de les Tortugues amb el seu palau.

El país de la Princesa era molt ben situat a la vora de l'oceà. Dohom, sense entrar-hi, va esperar una mitja hora llarga fins que va sentir que cantava un gall i, decidit, es va encaminar llavors cap al país de les Tortugues.

No va pas tardar gaire a veure el meravellós palau de la Princesa. Estava envoltat d'una muralla molt alta i ampla i l'entrada tenia reixes que imposaven. Les guardava un gos que semblava un monstre sanguinari amb posat d'afamegat i grandària molt considerable. Només de veure el noi del país dels Aranyuts i el seu cavall, s'hi va dirigir com una sageta furiosa per atacar-los.

Però Dohom, que ja s'ho esperava, li va ficar l'os a la boca i ja sigui per la sorpresa, per la gana o per totes dues coses, el gos es va allunyar per rosegat aquella delícia amb tranquil·litat.

Aquell castell-fortalesa semblava abandonat o com si tothom dormís. Era molt aviat, tot just acabava de clarejar, i la gent que devia habitar les cabanes encara no havia sortit. Tot romania sol i silenciós.

El nostre heroi va mirar aquells habitatges ben arreglerats, ben iguals, tot observant-los detingudament. De sobte es va dirigir a la cabana que era més allunyada i va descobrir que hi començava un caminó. Tot d'una, es va topar amb un vell malcarat que no el deixava passar i que amb un bramul rabiós li demanava:

-Què fas aquí, estranger? Què vols? Quina cosa véns a fer per aquestes terres?

Mentre parlava així feia ballar tot un rosari d'amulets demostrant que estava disposat a emprar la màgia si calia.

Dohom va reaccionar ràpidament.

- Vinc a regalar-te una cosa que sé que serà del teu gust. Vull fer-te un obsequi que, n'estic cert, et posarà més alegre del que ho estàs ara... Mira: tabac ros dels països llunyans, ben difícil de trobar. Vull que tu, noble ancià, el fumis recordant-me amb afecte...

El vell, que havia obert els ulls com un mussol, va agafar la capsa de tabac i sense dir ni un mot se'n va anar per un caminó que feia dreuera cap al bosc proper.

Dohom va veure llavors un camí força ample i molt ben arranjat, on, per un costat, hi havia arbres frondosos i, per l'altre, un galliner grandiós que presidia un gall enorme amb una cresta vermella com una barretina. En veure al noi va moure les ales disposat a organitzar un avalot dels grossos.

Però no va tenir temps. Dohom va obrir el sac i li va tirar un bon grapat d'arròs; així va aconseguir tranquil·litzar el gall, el qual es va posar a menjar els grans com un esperitat.

La cosa anava bé i al jove aranyut el cor li batejava furiosament en veure que mancava molt poc per trobar-se amb la princesa. S'acostava el final.

Però, de sobte, talment una aparició, va veure una noia que estava mig ajaguda damunt d'una catifa vermella jugant amb un gatet blanc. Estava, precisament, davant una porta daurada que feia suposar que era de les habitacions de la princesa.

Ella el va veure de seguida i va agafar-li tanta por que no li sortia la veu per cridar demanant socors.

Dohom, que se'n va adonar, va acostar-s'hi tot somrient amb el collaret de perles a la mà.

T'agrada? És per a tu; te'l regalo.

La noia va perdre la por i va agafar el collaret amb la mà cloent-lo dins el puny, com si tingués el neguit que li robessin. I va tornar a la catifa amb un gran somriure de felicitat i d'alegria.

Dohom, abans d'entrar a l'habitació de la porta daurada, va dubtar un moment. I si s'havia equivocat?

Però no. A poques passes una papaia feia ombra a una bona part de la paret. Era el darrer senyal d'orientació.

Llavors, ben decidit, va obrir la porta daurada, la qual va cedir suaument.

L'espectacle que aleshores va poder admirar el va deixar tremolós, i això que el llum d'oli era força migrat i venint de fora resultava difícil entrellucar res en aquella

mitja lluna reverberant.

Ajaguda damunt un divan cobert de pells i de sedes hi havia la noia més bonica que mai no havia vist. Tenia uns cabells que de tan negres semblaven blaus i uns ulls daurats plens de misteri.

L'havia trobada!

De sobte li va fugir tota la timidesa i en veu baixa va xiuxiuejar:

- Bon dia, princesa... Sóc Dahom, fill d'Aranya, del poble dels Aranyut, i...

La noia es va posar dreta amb rapidesa. Tenia un cos perfecte i una cintura de vespa, tan fina que semblava que demanés ésser enllaçada per dues mans tendres ben estretes. L'home va restar astorat de tanta perfecció. N'havia estat enamorat només de sentir dir coses d'ella, però la realitat ho superava tot.

Ella el contemplava amb aprovació

- Dohom, fill del poble dels aranyuts: benvingut al palau del meu pare. Jo volia un home llest, intel·ligent i que m'entengués. Tu ho has fet, i, a més a més, ets molt bell, no ho sàbies? No cal que et tornis vermell. M'agrada que siguis bonic i esvelt, però això no era el més important per a mi. Tu has arribat a prop meu sense fer soroll, alment l'ombra de la nit, i has estat el primer a despertar-me. Perquè jo estava mig endormiscada pensant que un home així només existia en la meua imaginació.

El noi era massa feliç per dir altres coses i va respondre senzillament:

- Per venir a trobar-te, Princesa, no he fet altra cosa que seguir les teves instruccions. Tu m'enviaves el que calia: carbó de llenya, una cresta de gall, un os fresc, un collarret de perles, una fulla de papaia, una capsa de tabac estranger i un

grapat d'arròs. Només calia pensar una mica...

- Però, de primer moment, ¿què vas pensar tu, en veure aquell grapat de coses estranyes? -va demanar la princesa.

- Que el carbó de llenya representava la nit, no és així? Que calia sortir ja acabat el dia. Amb la cresta de gall em volies dir que calia esperar el seu cant. L'os fresc era per al gos guardià i la fulla de papaia m'ajudaria per endevinar l'arbre que hi havia al davant de la teva estança... Amb el collarret de perles la teva serventa m'ha deixat passar. És per tot això que cap crit ni cap mena d'alarma no s'ha deixat sentir...

- Jo volia casar-me amb un noi que fos el més intel·ligent de la terra i el tinc davant els meus ulls. Avui mateix seràs el meu espòs.

I com que era una noia molt decidida, va ser així.

I cal tenir en compte que gràcies al seu bon sentit, a l'observació i al fet de pensar ben bé les coses, Dohom, fill d'Aranya del país dels Aranyuts, va maridar-se amb la princesa més bella de la terra, la Princesa Tortuga.

Abidjan-Cocody-Treichville, 1983

Maria Dolors Cortey
(Del seu llibre "contes d'arreu del món. Ed. Lectures Moby Dick.)

Dia D per Pere Morey

Molt bé, ara anem a desmitificar la cosa, començant pel nom, un topònim àrab claríssim que, pel que diu el Diccionari Català-Valencià-Balear significa "El fill del barbamec". En segon lloc, aquell dia no va dinar, sinó sopar. Vegem com ho conta el propi rei:

"Anam-nos-en poc a poc tro sus a la Serra de Porto Píe vim Mallorques e SEMBLA'NS LA PLUS BELLA VILA QUE ANC HAGUESSEM VISTA, JO NI AQUELLS QUE AB NOS EREN" (He posat aquest paràgraf en majúscules perquè és el segon eslògan turístic de Mallorca que se conserva; el primer és de Ibn al Labbana, de devers 1100). "E en tant atrobam en Peregrí de Atrosillo, e demanam-li si hi havia aigua on pogués sem la nit albergar. E dix que oc, que ell havia vist entrar lo vell (el rei de Mallorca?) ab vint a cavall, e ells eren quatre, e no els gosaren escometre car no hauria estat esportiu donar tan poc avantatge als sarraïns. E nos casi caiguérem de la sella al sentir tan descomunat bravata. E trobam aquella aigua i aquí albergam la nit. E dixem a Don Nuno:

-Gran fam he, que hui no mengé.

E dix ell:

-Senyor, N'Oliver de Termens va parada sa tenda e adobat de menjar, e lla porets menjar" (LF 110, excepte una petita interpolació que ja haureu detectat).

Binimelis fins i tot ens comunica el menú: "Un pedazo de vaca" (NH, III, 41)

Pel que es veu la intendència continuava sent un desastre: això se veure a tot un rei mangant la vitanya és el darrer que ens faltava. I aquí tenim una nova picada d'ull de la nostra estimada Clío: Set-cents anys més tard, a la possessió que porta el nom de l'hospitalari cavaller Don Termens, s'ha représ la tradició de donar de sopar cada vespre al rei actual de Mallorca: el Turista.

El corrent d'aigua en qüestió rec devia venir d'una font que avui no hi ha, però que antiga-

ment era prou important com per donar nom a sa coma de sa Font de s'Ermita, i tan cabadalosa que justificà la construcció d'un sistema de síquies i aqueductes que encara es poden veure a la coma esmentada, a l'altre costat de l'autopista, i que alimentaven els grandiosos safareigs els restes dels quals, penjats al coster de darrera enfront el castell de Bendinat, són l'enèssima demostració de la total manca de sensibilitat històrica dels responsables de les obres públiques.

Tot i així encara es pot veure una airosa arcada ogival-quasi totalment murada-del mateix sistema de rec, al costat de l'autopista, i dins la coma mateixa se'n pot admirar una que al cap de moltes provatures em va arribar a confessar l'edat, la qual cosa sols fa quan la posició del sol és l'adequada. Efectivament, al seu costat de Llevant, i mig amagada per un ullastre, vaig poder destriar la data de construcció: 1671, incisa a la pedra amb tan poca fondària que sols amb el sol ben oblic es pot llegir. (Si ens està escoltant algun estudiant d'Història a la recerca d'un treball de camp, aquí el té: El sistema hidrogràfic de Bendinat, i li asseguro que no s'avorrirà; per tota la coma hi ha síquies i aljubs).

Després de sopar, el rei tornà a veure els Montcades "...e trobam-lo que jeia en almatracs, e un cobertor que tenia dessús: e estiguem una peça plorant, e puis sobre Ramon altre tal" (LF 110).

Fixau-vos que per al rei no cal precisar quin dels dos era per

ell En Montcada: primer que res plorà al seu amic coral, i sols llavors vessa unes llàgrimes per En Ramon.

I tot seguit torna a sortir el seu esperit pràctic: "E quan açó haguem feït, tornam-nos-en a la tenda de N'Oliver e dormim tota la nit tro el dia" (LF 110). Molt bé: cada cosa al seu temps, i en l'estiu xigales.

I ara convindrà fer una breu referència al castell de Bendinat, una construcció més pròpia d'un Disneyworld que d'un lloc com aquest, i és que per paga és coetani de les follies neogòtiques de Neuschwanstein i altres alcaloids post-romàntics. Resulta que el Marqué de la Romana (un nét de l'heroi de la Guerra de la Independència) es va casar amb una comtessa hongaresa, Isabel Szèchényi, i perquè no s'enyoràs li va fer aixecar aquest decorat de conte de fades l'any 1858.

L'home estava tan enamorat del lloc que es va muntar un minúscul cementiri monoplaça al fons d'una petita coma darrera el castell i fou enterral allà. La senyora, per part seva, era molt piadosa i es va fer construir un caminó fins a l'esquena de la muntanyola, amb un banc i una capelleta de la Verge de Lourdes on anava a passar el rosari... i tot seguit fer una bona berenada davant l'esplèndida badia de Palma.

Després de Bendinat l'autopista segueix cap a Ciutat pel Collet d'En Barrera, on el Camí del Rei s'esbracava un ramal terra endins, a l'altura del cementiri de Gènova fins a la Real, i l'altre en direcció a la mar. Aquest ram actualment s'ha esborrat en part, i arribava a la vorera entre els actuals Sant Agustí i Ca's Català, nom aquest que modernament s'ha volgut relacionar amb una altra dita històrica del mateix dia, encara que no DEL rei En Jaume, sinó d'un dels cavallers aragonesos AL rei En Jaume.

Nosaltres seguim pel camí vell fins a Porto Pí. Aquí devia ser la base de la potent armada mayurqi, estra nyament passiva durant tota la campanya. Perquè aquesta inacció, o potser fins i tot defecció cap el Mohgreb? El capteniment d'Alí de la Palomera

i poc després el de Ben Ahbet d'Inca es podrien incloure també dins aquest corrent general de passivitat i indiferència, fins i tot d'hostilitat envers els "parvenus" dels almohades, presents des d'una sola generació enrera a una Mayurqa que amb els almorèvits (1116-1203) havia conegut una potència i esplendor com mai abans, precisament des d'aquí on pens que el rei tirà la famosa floreta a la Ciutat de Mallorques i altra vegada tenim una discrepància sobre el lloc des del qual veié En Jaume per primera vegada la capital del seu Regne sobre el Mar.

Segons Ribas de Pina, això degué ser des de la Bonanova o Gènova (CM49). Consultant el Mapa Despuig, de 1784, veim que sols hi havia dos camins d'aproximació a Ciutat: un era el Camí del Rei que, com acabam de veure, se n'entra terra endins i no permet veure la Vila fins devers Son Rapinya, i d'un angle que no l'afavoreix gaire, a més, mentre que per la via costera la ciutat fa una entrada efectista i triomfal: al voltar la torre te la trobes emmirallant-se, coquetona, a l'aigua calmada de la badia, daurada i enrojolida pel sol ponent. Tot plegat una visió que enamora.

Porto Pí és un port natural que ja tenia una certa importància econòmica des de l'època romana, tota vegada que el basament de l'actual torre de Tramuntana és d'aquell temps, i tant Desclot com els Feyts empren el topònim llatí, la qual cosa és un clar indicador de la permanència de la utilització del lloc, confirmada per Desclot: "a Porto Pí preseren LES TORRES e tot quan hi fo" (CD 92).

Finalment, l'argument definitiu sembla ser la confessió de part, perquè el propi rei declara que tal visió de la seva estimada fou "a la serra de Porto Pí".

I ara sí que podem exclamar amb ell que "Mallorques sembla'ns la plus bella vila que anc haguéssem vista, jo ni aquells qui ab nos eren".

Portals Nous. Setembre 1987

Pere Morey

EXPERIENCIES D'ESTIU

A la fi he sortit de l'anonimat. Som un element bastant important dins el terme de Calvià; degut a un accident em vaig quedar una mica coix, i tant!, em falta una cama, però m'han posat un bocinet de fusta i si a més a més em col·loquen un cossilet davant, la gent ni se n'adona.

Tenc la pell llisa i som "brillant", quan parl som molt polifacètic, ho sé fer fer d'una forma molt suau, dolça, harmoniosa, de vegades enfadat o molt greu, tot depèn de qui em fa parlar.

La meua vida és molt curiosa, em pugen escala amunt i escales avall, me duen d'un lloc a l'altre, no sé que passa però només els homes em volen tocar, ah, aixó sí, amb un no hi ha res a fer, en necessit almeys quatre. Les dones ni se m'acosten i aixó que els ajud molt.

Qui em satisfà més és un jovenet que no fa gaire viu a la Vila i em necessita tant que quan no em té, s'ha de treure un aparatet de la butxaca.

Quan me toca bé em fa vibrar, però ell no es queda curt, mentre jo estic vibrant a ell se li comença a moure un peu, les mans, a continuació la boca i la seva mirada juntament amb les seves celles adquireixen tal força que mouen masses de gent.

Aquest estiu ha estat horrorós, han molestat a molta gent per a que em duguessin, perquè està clar que jo no hi vaig a peu encara que hi hagui d'anar amb furgoneta d'un carnisser o un ferrer, i a vegades per no tenir-ne i no voler anar a peu m'han de deixar un parell de dies dins l'església, i que tot solet em qued! Però he vist moltes coses i he sentit moltes cançons, he recorregut la Vila i la costa.

Ara sembla que ha acabat la temporada i em deixaran el meu lloc, però no deixaran de venir-me a veure el nins, els al·lots i les veus de la Coral i estic content perquè continuarà tocant-me el mateix jovenet que m'ha tocat tot aquest temps.

dagio

V

A. i R.

PENSAMENTS...

VACANCES, FE I SENTIMENTS...

Aquest estiu, l'estiu del 88 s'està acabant. Les vacances, la joia de l'estiu, també. Setembre no és com Agost o Juliol. Ara s'han trastocat les il·lusions de l'estiu: els somnis que a la llum de la lluna es tingueren, les nits plenes de música i calors, els amors, etc., tot s'han perdut. Haurà de passar tot un any per tal que tot això que hem viscut torni llavors ens fascinarà.

Només ens queden els records, les telefonades als amics, la mateixa rutina de sempre. I és que tot això és un tòpic. Veritablement les coses canvien d'un mes a altre: tornada al treball, a l'escola. Monotonia.

Se fa necessari, això sí, la reflexió. I aquesta reflexió no és més que un recordar el que hem viscut, però sols es recorda allò que volem. Les vacances les hi he passades a una terra aspra, antiga, meravellosa, amb afany de superació i amb seny: Andalusia.

Andalusia és la terra on vaig néixer. Andalusia és la terra on han nascut el 30 % dels ciutadans de Calvià. Tornar a la teva terra és un do que sols t'ho pot donar un Ésser Únic: Déu. No s'han d'oblidar els orígens, orígens molts i variats, però orígens nets i entranyables. No, no s'han d'oblidar. Malaurat aquell que gosa perdre-los. Perdrà la identitat. Raimon ho digué amb la seva veu, cantant. I mil vegades malaurat aquell que essent andalús renega i vol ser d'un altre país.

Aquell que, com jo, s'emociona quan, arribant al poble, veu les cases perdudes, entre les boires, allà a la llunyania, envoltades per cims i turons, pot dir-se sortat. L'emoció neix en apropar-se. A tots, supòs, ens passa igual. Se sent una força interior que t'anima. Arribaries el més aviat possible, però resten quilòmetres. Quasi arribes, ja ho has fet, veus amics, coneguts, familiars, amics, ... Els hi veus i t'animes. I gaudeixes veient que una terra com Andalusia, abans pobra, latifundista, amb "señoritos", surti endavant. I te n'adones que la cultura és més rica del que pensaves. Arriba un moment en què no saps com pot haver gent que denigri aquesta terra que ha vist tartessos, ibers, romans, àrabs i, més tard, influències des d'el Nord (Castella)i, d'Amèrica. També veus com han estat els seus fills: il·lustres i savis. Descobreixes que el flamenc, els gitanos, les sevillanes en són universals i que no son un "pastiche" folklòric i de ventall per a estrangers. L'estat i l'himne andalús cobren vida. Frases com "Andaluces levantaos, pedid tierra y libertad" te donen alegria i esperança. No vull ésser un apologista de paraula fàcil.

Però, sobretot, descobreixes que aquesta terra, l'andalus, d'on vénen tants ciutadans de Calvià, té una gran fe. Fe en la Mare de Déu i en el seu Fill. Evangeli i amor esdevenen paraules no santes, santíssimes. Jesus i missatge d'alliberament es tornen realitat. La fe cristiana és el gran do que té Andalusia i, també, la seva gent, els seus fills. I no entens com tots aquests fidels andalusos no vénen més a la terra on nasqueren i no van més a missa. No faig, jo una homilia religiosa, no som el més indicat, però constatat fets que succeeixen. El món modern, la vida urbana, el cosmopolitisme ferotge, les presses, han fet que l'home s'oblidi dels ambients pagessívols, cristians, tradicionals on l'estimació a la terra, a la calçura pagesa desapareix.

I, jo que esper que, aquests

LLAMAMIENTO

TODOS LOS SERES HUMANOS nacen libres e iguales en dignidad y derechos.

Esta es la histórica promesa de la Declaración Universal de Derechos Humanos.

Nosotros, los abajo firmantes, añadimos nuestros nombres a esta magna declaración, pidiendo que sea respetada por todos los Estados del mundo.

EN MUCHOS PAISES se niega incluso el derecho a intervenir en defensa de los derechos humanos. Miles de personas han sido encarceladas y torturadas por pedir y ejercitar sus derechos. Muchas han desaparecido o han perdido la vida.

ESTOS ABUSOS DEBEN TERMINAR. Pedimos a todos los Estados que ratifiquen los tratados internacionales de derechos humanos, que adapten sus legislaciones y prácticas a estos textos, y que actúen para proteger los derechos humanos en todo el mundo.

EN NOMBRE DE LAS VÍCTIMAS que han sido detenidas y acalladas, hacemos un llamamiento a cada uno de los Estados y a las Naciones Unidas para que protejan a todas las personas, dondequiera que se encuentren, que levanten su voz en defensa de los Derechos Humanos.

Firma:

Nombre:

D.N.I.:

Ciudad:

En 1988 se cumple el 40 aniversario de la Declaración Universal de Derechos Humanos de la ONU. Sus principios siguen siendo un sueño.

Envía este llamamiento a c/. San Miguel, 26 - Desp. B. - Palma de Mallorca

Amnistía Internacional

calvianers nous llegeisquin aquest text, llenç un crit per tal que tots ens conscienciem de la riquesa que com a andalusos de naixement i mallorquins de residència, hem heretat. Però que sense penes ni angúnies diguem als 4 vents: SOM ANDALUSOS, SOMOS ANDALUCES. I tot dient això, diguem allò de "Andalucía por sí, para España y la Humanidad".

Tant de bo que aviat, amb l'ajut de la fe, ens adonem que som rics havent nascut allà i vivint aquí.

Tant de bo que, mai de la vida, cap persona pensi que els immigrants som gent de tercera, ni tampoc la nostra cultura i que no s'oblidi que tenim una cultura forta, de segles i, tampoc, que a Mallorca també existeix una rica cultura i llengua en la que escric això. Segur que Déu ens ajudarà a tots. A tots.

Ángel Navarro Sánchez
10-IX-88
Magalluf.

COSES DE: ES CAPDELLÀ

Con la venida del turismo, construcción de hoteles, restaurantes, bares apartamentos y tantas cosas más para atraer y atender bien a los que vienen a pasar las vacaciones entre nosotros, incluidos los servicios, no queda mano de obra libre para trabajar la agricultura. Otra cosa que lo dificulta y lo pone en aprietos, es el constante aumento de los jornales, la imparable subida de los abonos, insecticidas, carburantes, etc. gastos que a veces superan el valor de la cosechas.

Ya sé que lo primero es lo primero, y en esta cuestión como en tantas otras, lo primero es cuidar lo que deja más beneficios, en nuestro caso el turismo. Por eso hay que cuidarlo bien. No escatimar esfuerzos para hacerle la estancia agradable y feliz, que se vaya satisfecho a fin que el año que viene vuelva entre nosotros a traer dinero fresco, que lo necesitamos.

Lo demás, principalmente la agricultura, podrá esperar. No quiero decir con eso, sabiendo como eran las cosas en aquellos tiempos y prometedoras las circunstancias venideras que tales medidas o pensamientos fuesen mal tomadas, aunque el resultado en la agricultura ha sido catastrófico muchas fincas destruidas y la profesión de agricultor malparada.

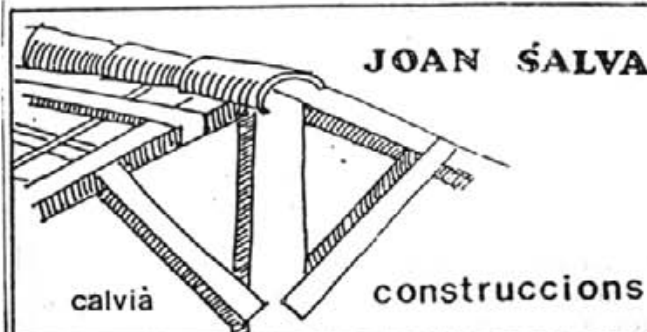
Estos comentarios que estoy haciendo, son una repetición más y un consejo para que se cumplan tales medidas ya que son pocas las familias que directa o indirectamente no perciban algún beneficio de esa amplia i variada carrera, al parecer rentable que la industria del turismo ha creado. ¿Lo están cumpliendo los propios interesados? Los hay que no. Y esto hace mucho daño a todo el ramo. Un ejemplo es el café con leche que nos sirvieron en una playa de la parte de Alcudia en una gran terraza de un restaurante de lujo. Al traernos los servicios, con la leche aparte, las tazas contenían más de la mitad de un brebaje negruzco que si era café, estaba hecho de borras o en una olla, o al menos de eso tenía sabor. También una vez en Granada, tomar el avión y visitar la Alhambra, para ganar tiempo tomamos un bocadillo en uno de aquellos bares que hay por allí, en el que yo entré, mientras estaba esperando que me sirvieran lo que había pedido, vino el camarero con los servicios usados, llevando las cucharillas en la mano, que puso sin escrúpulo en el cacharrero donde estaban las limpias, si es que lo estaban. Al pedirle por los servicios me mandó al piso donde había una gran sala y en un rincón, una especie

BAUZA

JUGUETES
OBJECTES DE REGALO
ELECTRODOMÈSTICS

c. mayor 34 calvià

JOAN SALVA

calvià

construccions

de confesionario que al abrir la puerta no vi más que porquería sin agua corriente que funcionase.

Desde que se ha implantado la democracia en nuestro país, se dice y se repite constantemente que se ha operado un gran cambio. Quizás sea en los pueblos pequeños donde se notan más las diferencias y los hechos que producen estos cambios, por estar las ideas y las costumbres aferradas a una tradición muy antigua y protegidas a veces por personas influyentes y autoridades consevadoras

El Rey dijo una vez que "vivir en democracia era un privilegio". Yo pienso lo mismo, creo que los que han vivido cuarenta años en dictadura pensarán igual. Por tanto debemos ser optimistas y acoger este cambio con entusiasmo y sin reservas que lo primero que nos brinda y nos promete es libertad, fraternidad y un mayor bienestar social. Es previsible que un cambio de esta naturaleza tenga que producir algunas secuelas y lagunas sin resolver. La agricultura, el paro, y la inseguridad ciudadana son unas de ellas. Nos tiene preocupados y nos hace añorar aquellos tiempos de nuestra juventud donde se vivía tranquilo, no se conocían las prisas, y las relaciones entre las personas eran más cordiales y humanas, y la fe en la lucha por la vida es sí mismo, más apasionante y segura. Pero aunque gocemos al máximo de tan óptimas condiciones, una cosa nos tenía preocupados: ¡la falta de dinero! que sobre todo para la clase humilde y trabajado ra sólo corría el justo para desenvol- vernos económicamente.

!Es una lástima que no dispusiese mos de una varita mágica que durante unos días no detuviese la marcha del tiempo y nos tuviese dormidos o encantados, para que durante los cuales, escogiese lo mejor de los tiempos pasados y lo mejor del presente y mezclarlos como si se tuviese que hacer un coctel, a fin de crear un mundo nuevo a gusto de todos, donde poder vivir en paz y ser felices!

Nosotros seguiremos nuestro destino esperanzados con todo lo bueno que nos está ofreciendo el gran cambio; que si no tiene toda la amplitud deseada o merecida, empieza fomentando la cultura, pieza clave para que la humanidad encuentre mejor medio de convivencia y prosperidad. Cada joven tiene un puesto seguro en un colegio y si su capacidad promete o es un superdotado lo tendrá también en la Universidad, aunque carezca de medios, se los facilitará el gobierno por medio de una beca. Otra cosa que hasta ahora había sido un sueño, es que casi todas las familias tengan coche, electrodomésticos, televisor y algunos aparatos sofisticados. Nosotros los jubilados, nos sentimos satisfechos, alegres del bienestar que poseemos. Para pasar el tiempo mejor, más entretenidos formamos un club, donde vamos a charlar con los amigos, hacer un truc, un tuti u otros juegos parecidos. De tanto en cuanto hacemos una excursión, visitando pueblos de la isla, admirando los bellos paisajes que posee y lo hermoso que tiene. También de tanto en cuanto celebramos en el local social, que es estupendo, por contar con todos los elementos recreativos y domésticos necesarios, y por tener suficiente espacio para acomodarnos los ciento dieciocho asociados que somos, sentados ante una mesa.

El dieciocho de el pasado mes de agosto, celebramos una de estas cenas. La conmemoración del segundo aniversario de la constitución del club, que fue muy animada y concurrida. Su exquisita preparación, servicios, abundancia y el carácter feliz que contenía fue ejemplar. Creo que en este sentido, aunque el champán que consumimos no proceda de las extraordinarias y dilatadas cavas del Moët Chandon, que tienen veinticinco km. de recorrido, y consumen en las cenas y fiestas los famosos de Marbella y Torremolinos, bien podíamos codearnos con ellos.

Julián Vicens

MALLORCA, M'AGRADES

Mallorca ens agrada
neta, ens agrada
verda, pura i natural. Neta a
les platges, als boscos, als
pobles, ciutats i carreteres.
Amb aigües cristal·lines i
sense incendis forestals.
Mallorca ens agrada guapa.
Cuida Mallorca de la mateixa
manera que cuides ca teva.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

CORRECCIÓ DE BARBARISMES

referents a:
NEGOCIS

Barbarisme	Forma correcta
AGOTAR	esgotar, acabar
AHORRAR	estalviar
ALMACEN	magatzem
ALQUILER	lloguer
BARATO	barat
COBRO	cobrament
HASIENDA	hisenda
MOSTRUARI	mostrari
PORCENTATGE	percentatge
RECIBO	rebut
SOCIO	soci
XEQUE	xec

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

*L'Ajuntament
de Calvià
sempre amb
l'esport*

RADIOGRAFIA DEPORTIVA

De nuevo una vez más desde esta sección, en la recién iniciada temporada de liga 88-89, en lo que a fútbol se refiere, para las distintas categorías de los cuatro clubs representativos del término municipal de Calvià, a saber: C.D. Santa Ponça (2ª división B), C.D. Calvià y CADE Peguera (ambos III división), y C.D. Maganovà (1ª regional Preferente), recién ascendido a esta categoría al igual que el nombrado en primer lugar, nuevo en la categoría de bronce del fútbol nacional.

Poco, por no decir nada, se puede decir y menos pronosticar de la real valía de estos cuatro equipos y de lo que pueden o no pueden hacer en sus respectivos campeonatos, ya que al escribir estas líneas sólo ha empezado la liga el C.D. Maganovà, por cierto con un ligero traspiés, pues empató en su feudo su primer partido disputado el día 28 de Agosto, pero tiempo hay para enmendar posibles errores. Por lo que respecta a los otros equipos, empiezan la competición el 4 de Septiembre.

En la pretemporada, nuestros cuatro representantes han disputado varios partidos para poner a punto sus respectivas plantillas, bastante renovadas, por cierto, y como queda dicho más arriba es aventurado sacar deducciones pues ya se sabe que, al principio, los equipos necesitan conjuntar sus líneas y hombre por hombre en algunos casos.

De todas maneras, esperamos y deseamos que nuestros cuatro clubs con sus primeros equipos e inferiores respectivos, consigan grandes triunfos para satisfacción de sus hinchadas, y que si hay variación en sus categorías al terminar la liga, sea para bien.

Que así lo veamos.

S. Barceló.

PROXIMAS ACTIVIDADES

- IV - Clinic Nacional de Baloncesto (Octubre).
- V - Curso de Entrenador Natación Sincronizada (Diciembre).

PAS SATEMPS

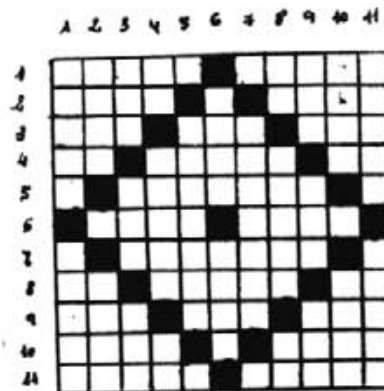
per J. Suárez

HORIZONTALS

1.- Alimentar, fomentar.- Pez muy apreciado por su carne y sus huevas.-
2.- Disco en cuyo centro está la pupila del ojo.- Consonante.- Vive, habita.- 3.- Forma de pronombre.- En plural, letra.- Nombre familiar de Roberto.- 4.- Al revés, letras consecutivas.- Cualquiera de los cuadros limitados por molduras en uertas, lienzos de pared, etc.- 5.- oz del arriero.- 6.- Preposición.- Lo hace el caballo.- Consonante.- 7.- Prueba, saborea.- Al revés, arta de la baraja.- 8.- Consonante.- rustáceo marino muy comestible.- Mil.- 9.- Al revés, nota musical.- Cubren, al revés.- En catalán, alimento básico.- 10.- Necesidad de beber. consonante repetida.- Pronombre posesivo en tercera persona, pl. 11.- Al revés, paraje de un río poco profundo, por donde se puede pasar andando.- Vocal.- Esmero en el cumplimiento del deber.- 12.- Punto opuesto diametralmente al cénit.- Troya dispuesta para reforzar un puesto.-

VERTICALES

1.- Tejido largo y angosto.- Util pesado para apisonar la tierra, piedras, etc.- 2.- Dios griego del amor.- Cien.- Secreción viscosa del capullo de algunos insectos con la cual se confeccionan telas muy finas.- 3.- Indica repetición.- Conocida marca de bicicletas.- Donad, entregad.- 4.- Campeón.- Hombre tosco.- Miré, observé.- 5.- Consonante.- Molusco cefalópodo muy apreciado por su sabor. Consonante.- 6.- Hueco, regazo.- Al revés, instrumento musical, muy apreciado por Nerón.- 7 Mil.- Poner dos cosas fuera de contacto.- Consonante.- 8.- Al revés, mugido de la

vaca.- Todo, en resument.- Nombre de letra.- 9.- Patriarca bíblico, célebre por su paciencia.- Licor muy apreciado por los piratas.- Una de las características del tenis.- 10.- Palo de la baraja.- Consonante.- Alisa, da lustre, brillo.- 11.- Trabajo.- Francmasón.-

Com és ta germana amb els diners?

D'on ve aquest vaixell?

1.- Molt, després: a.....molt després
2.- decreta.....De Creta

SOLUCIONS ALS JEROGLIFICS:

CAJA DE BALEARES "SA NOSTRA"

ha col.laborat en...

8, 9, 10 i 15, 16 de Setembre, 1988

COL·LEGI PÚBLIC DE CALVIÀ

